

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA RAQAMLI TA'LIM PLATFORMALARI VA INTERAKTIV METODLARNING DIDAKTIK IMKONIYATLAR

Shomurodova Sarvinoz Burxonjonovna

Ziyodullayeva Shaxzoda Rashid qizi

Xorijiy til va adabiyoti 1-ingliz /3-kurs, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

sarvinozshomurodova83@gmail.com

ziyodullayevashaxzoda4@gmail.com

Ilmiy rahbar: Alikulova Shaxnoza Abdullo qizi.

Annotatsiya. Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitish jarayonida raqamli ta'lim platformalari va interaktiv metodlarning samaradorligi hamda didaktik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida turli ilmiy manbalar va zamonaviy ta'lim vositalari o'rganildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, raqamli platformalar o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirish, motivatsiyasini oshirish hamda ta'lim jarayonini individuallashtirishda muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, interaktiv metodlar o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishda samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, interaktiv metodlar, xorijiy til, kommunikativ kompetensiya, motivatsiya, blended learning, individual yondashuv

Kirish

Globalashuv jarayonida xorijiy tillarni o'rganishga bo'lgan ehtiyoj keskin ortib bormoqda. Bugungi kunda til bilish nafaqat akademik, balki kasbiy muvaffaqiyatning ham muhim omili hisoblanadi. Biroq an'anaviy o'qitish metodlari ko'p hollarda o'quvchilarning individual ehtiyojlarini to'liq qondira olmaydi.

Ayniqsa, katta guruhlarda har bir o'quvchi bilan alohida ishlash, uning talaffuzi va nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish murakkab masala hisoblanadi. Shu sababli zamonaviy ta'lim tizimida raqamli platformalar va interaktiv metodlardan foydalanish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi — xorijiy tillarni o'qitishda raqamli ta'lim platformalari va interaktiv metodlarning didaktik imkoniyatlarini ilmiy jihatdan tahlil qilish hamda ularning ta'lim samaradorligiga ta'sirini aniqlashdir. Tadqiqotning dolzarbligi shundaki, ushbu vositalar o'quvchilar uchun nafaqat bilim manbai, balki faol va erkin o'rganish muhitini yaratadi.

Asosiy qism

Raqamli ta'lim platformalarining samaradorligi

Raqamli ta'lim platformalari xorijiy til o'rganish jarayonini sezilarli darajada o'zgartirmoqda. Ular o'quvchilarga istalgan vaqtda va istalgan joyda bilim olish imkonini beradi.

Mazkur platformalarda videodarslar, audio materiallar, interaktiv mashqlar va testlar mavjud bo'lib, ular o'quvchilarning barcha til ko'nikmalarini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, autentik materiallardan foydalanish o'quvchilarga tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llash imkonini yaratadi.

Shuningdek, raqamli platformalarning muhim afzalliklaridan biri — bu tezkor qayta aloqa tizimidir. O'quvchi topshiriqni bajargach darhol natijani ko'radi va xatolarini tahlil qiladi. Bu esa o'rganish samaradorligini oshiradi va bilimni mustahkamlashga yordam beradi.

Interaktiv metodlarning pedagogik ahamiyati

Interaktiv metodlar zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ushbu metodlar o'quvchilarni dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi.

Masalan, rol o'yinlari orqali o'quvchilar real hayotdagi muloqot vaziyatlarini modellashtiradi. Bu esa ularning nutqiy ko'nikmalarini rivojlantiradi. Guruhli muhokamalar esa o'quvchilarning fikrlash doirasini kengaytiradi va ularni mustaqil fikr bildirishga o'rgatadi.

Bundan tashqari, loyiha asosida o'qitish o'quvchilarning izlanish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ular muammoni tahlil qilish, yechim topish va natijani taqdim etishni o'rganadi.

Motivatsiya va psixologik omillar

Til o'rganish jarayonida motivatsiya muhim omil hisoblanadi. Raqamli platformalar va interaktiv metodlar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularni faol o'rganishga undaydi. An'anaviy darslarda ba'zi o'quvchilar o'z fikrini erkin ifoda eta olmaydi. Bunga sabab — xato qilishdan qo'rqish yoki o'ziga ishonchsizlikdir. Interaktiv metodlar esa bunday psixologik to'siqlarni kamaytiradi.

Masalan, kichik guruhlarda ishlash yoki rolli o'yinlarda qatnashish orqali o'quvchilar o'zlarini erkinroq his qiladi. Bu esa ularning nutqiy faoliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish

Xorijiy til o'qitishda asosiy maqsad — kommunikativ kompetensiyani shakllantirishdir. Raqamli platformalar va interaktiv metodlar ushbu kompetensiyani rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Masalan, tinglab tushunish ko'nikmasi audio va video materiallar orqali rivojlanadi. Gapirish ko'nikmasi esa interaktiv metodlar yordamida shakllanadi.

Natijada o'quvchilar tilni faqat nazariy emas, balki amaliy jihatdan ham o'zlashtiradi.

Ta'limni individuallashtirish

Har bir o'quvchining o'rganish tezligi va darajasi turlicha bo'ladi. Raqamli platformalar aynan shu farqlarni hisobga olish imkonini beradi.

O'quvchi o'z darajasiga mos topshiriqlarni tanlab bajarishi mumkin. Bu esa bilimni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Raqamli va interaktiv yondashuvlarning integratsiyasi

Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli platformalar va interaktiv metodlarni uyg'unlashtirish muhim hisoblanadi. Ushbu yondashuv blended learning modeli orqali amalga oshiriladi.

Blended learning o'quvchilarga mustaqil o'rganish va an'anaviy darslarni birlashtirish imkonini beradi. Bu esa ta'lim samaradorligini oshiradi.

Muhokama

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim platformalari va interaktiv metodlar o'qitishda katta imkoniyatlarga ega. Biroq ayrim muammolar ham mavjud.

Birinchidan, barcha o'qituvchilar ham raqamli texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmasiga ega emas. Ikkinchidan, texnik muammolar ta'lim sifatiga ta'sir qilishi mumkin.

Bundan tashqari, raqamli vositalardan ortiqcha foydalanish jonli muloqotni kamaytirishi mumkin. Shu sababli muvozanatni saqlash muhimdir.

Xulosa va amaliy tavsiyalar

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi xulosalarga kelindi:

Raqamli platformalar o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi

Interaktiv metodlar kommunikativ kompetensiyani rivojlantiradi

Individuallashtirilgan ta'lim samaradorlikni oshiradi

Amaliy tavsiyalar:

Raqamli va an'anaviy metodlarni uyg'unlashtirish

O'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini oshirish

Interaktiv metodlardan keng foydalanish

Yakuniy xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim platformalari va interaktiv metodlar xorijiy tillarni o'qitishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ular ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduraxmonov, X. Raqamli ta'lim texnologiyalari. – Toshkent, 2022.
2. Kukulska-Hulme, A. Mobile Assisted Language Learning. – Cambridge University Press, 2021.
3. <https://www.cambridge.org>
4. G'ulomov, S. S. Ta'limda zamonaviy texnologiyalar va sun'iy intellekt. – Toshkent, 2023.
5. Polat, E. S. Zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalari. – Moskva, 2000.
6. Passov, E. I. Kommunikativ metod asoslari. – Moskva, 2010.
7. Sysoyev, P. V. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va til o'qitish. – Moskva, 2013.

Duolingo Official Website

<https://www.duolingo.com>

ELSA Speak Technology

<https://elsaspeak.com/en/technology>.